

Jaar- verslag 2023

Smart Delta Resources Nederland
maart 2024

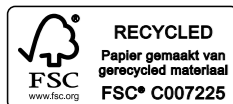
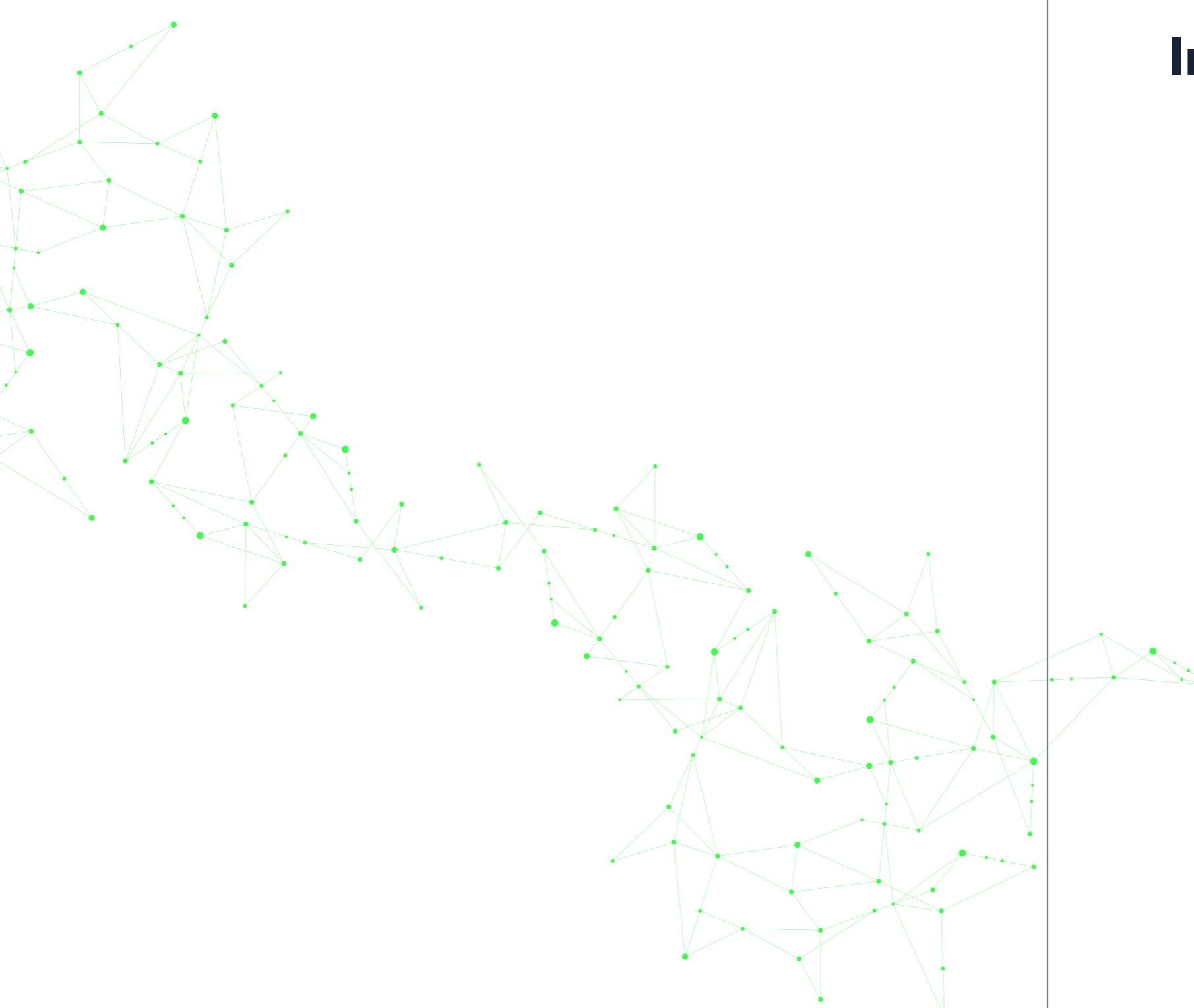
smartdeltaresources.nl

—Together for a
future-proof industry

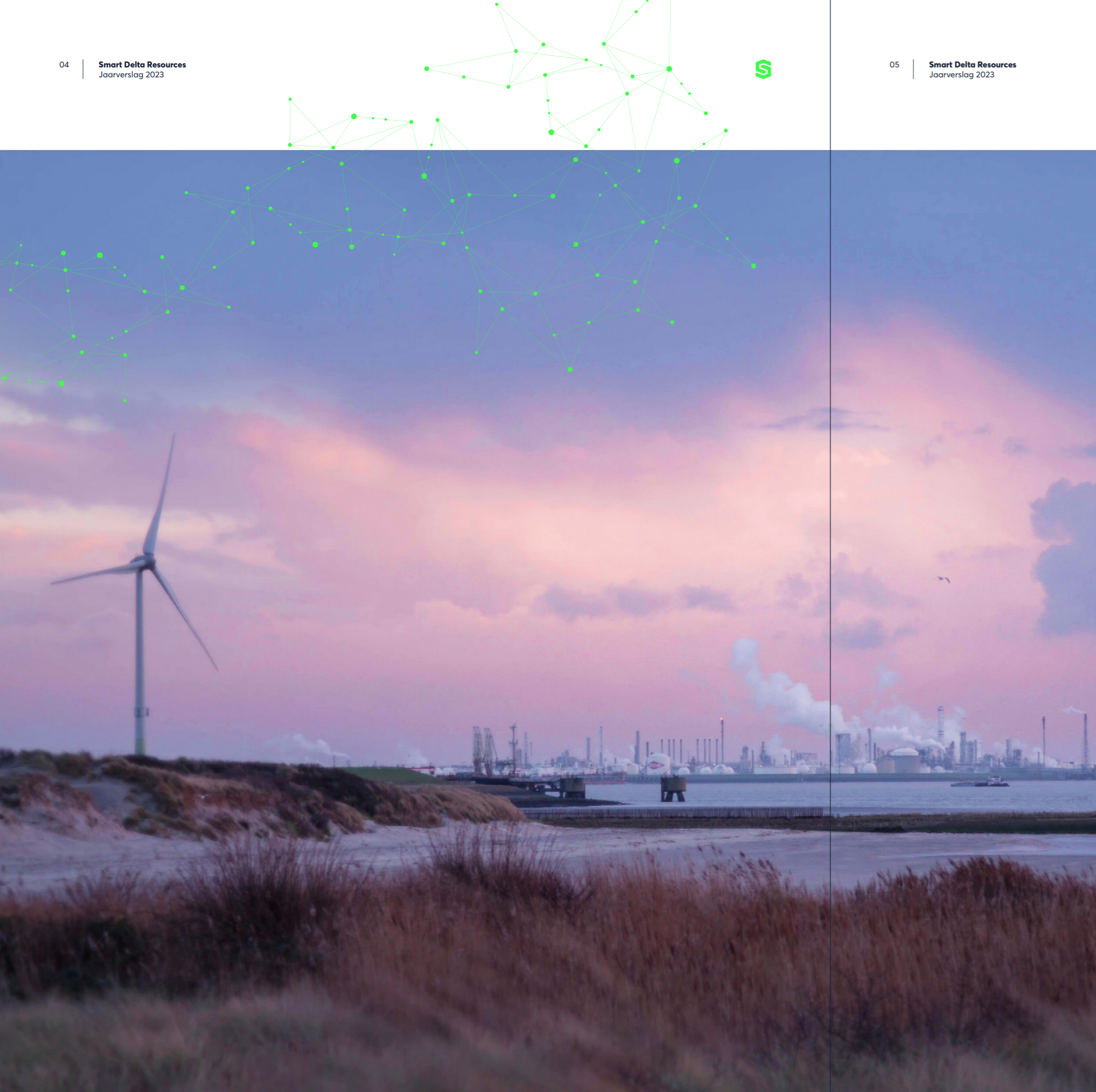
Inhoudsopgave

Voorwoord	05
Smart Delta Resources	06
Overkoepelende resultaten 2023	08
Resultaten per programma:	
Hydrogen Delta	14
Carbon Connect Delta	18
Spark Delta	20
Heat Delta	24
Circular Delta	26
Communicatie en Public Affairs	28
Jaarcijfers 2023	30
Partners Smart Delta Resources Nederland	31

Disclaimer
Dit is een uitgave in eigen beheer van Smart Delta Resources (SDR). Aan deze uitgave is de grootst mogelijke zorg en aandacht besteed. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele onjuistheden of onvolkomenheden in de inhoud. Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd tenzij daarvoor toestemming is verleend door SDR. Copyrights 2024.

Voorwoord

De industrie in onze regio heeft een belangrijke rol in de noodzakelijke overgang naar een klimaatneutrale en circulaire samenleving. En terecht: alleen als de industrie aantoonbaar werkt aan een exponentiële versnelling van de transitie, alleen dan behoudt de industrie zijn 'licence to operate'. Het blijven verwerven van vertrouwen en draagvlak van alle stakeholders, van de politiek, beleidsmakers en de directe omgeving is een gedeelde opgave. Nu meer dan ooit.

Deze urgentie leeft onder de leden van Smart Delta Resources al geruime tijd. Niet voor niets werkt de industrie in onze regio al jaren intensief grensoverstijgend samen met de haven, overheden, kennisinstellingen en netbeheerders om de transitie naar een klimaatneutrale economie, gebaseerd op duurzame energie en grondstoffen, te realiseren.

Zo hebben we in 2023 de nodige successen weten te realiseren op het vlak van elektriciteit, waterstof, warmte en CO₂-afvang en -opslag in de prioritaire programma's Spark Delta, Hydrogen Delta, Heat Delta en Carbon Connect Delta. Tevens is het Circular Delta programma gestart dat zich richt op de grondstoffentransitie. Ook de benodigde infrastructuur voor waterstof en elektriciteit is in samenwerking met o.a. Provincie Zeeland, North Sea Port, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Gasunie en TenneT een

belangrijke stap dichterbij gekomen. Voor zowel waterstof als 380 kV zijn de RCR-procedures door het Rijk gestart.

Smart Delta Resources helpt de industrie in de Schelde-Deltaregio met het transformeren naar een duurzaam, welvarend en circulair industrieel cluster. Daarom werken wij samen. Om samen efficiënt gebruik te maken van onze grondstoffen en energiebronnen, met positieve impact op mens, milieu, natuur en de welvaart in onze regio. De transitie realiseert de industrie niet binnen de bedrijfshekken, maar samen met de stakeholders en met elkaar.

**Together for
a future-proof
industry.**

Anton van Beek
Voorzitter SDR NL

Maarten den Dekker
Directeur SDR NL

Smart Delta Resources

In Smart Delta Resources hebben energie- en grondstof-intensieve bedrijven in de Vlaams-Nederlandse Schelde-Deltaregio de krachten gebundeld binnen een unieke, grensoverstijgende samenwerking van industrie, haven, netbeheerders, overheden en kennisinstellingen. Smart Delta Resources werkt aan oplossingen die de industrie in de regio duurzaam en

circulair maken. Dit gebeurt met innovatieve programma's die gericht zijn op CO₂-reductie, duurzame grondstoffen en groene energie. De samenwerking levert een substantiële bijdrage aan de Europese en landelijke klimaatdoelstellingen. De ambitie: een competitieve, klimaatneutrale en circulaire industrie in de regio in 2050.

Smart Delta Resources heeft een Nederlandse organisatie (Smart Delta Resources Nederland) en een Vlaamse organisatie (Smart Delta Resources Flanders) die intensief samenwerken. Dit verslag heeft betrekking op Smart Delta Resources Nederland.

Prioritaire programma's

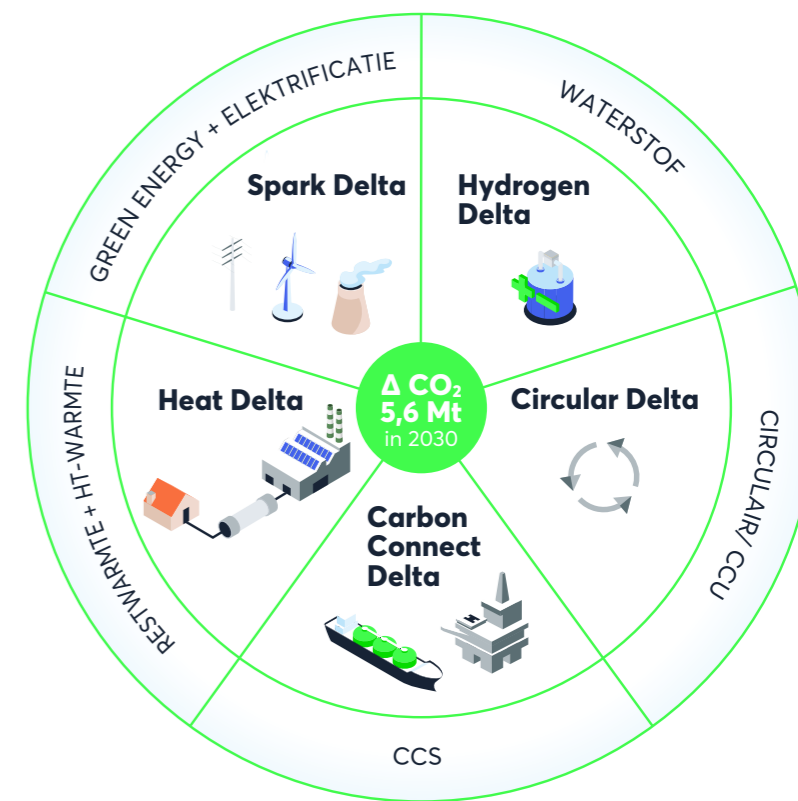
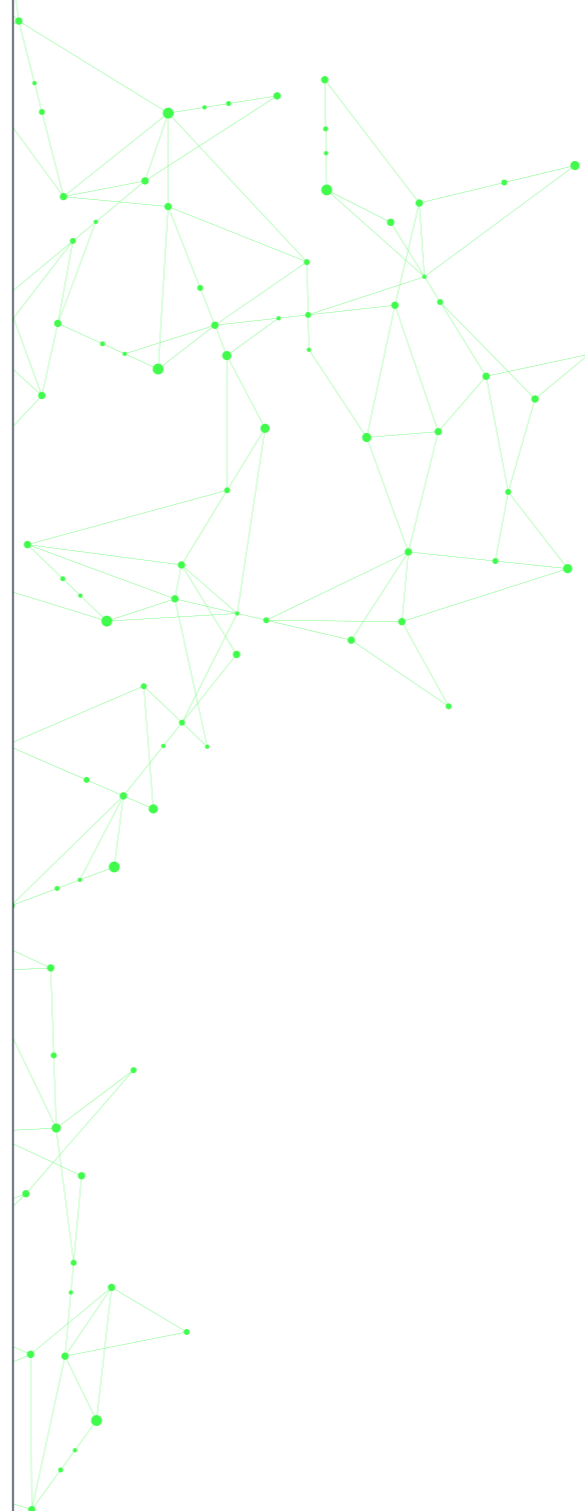
Smart Delta Resources heeft ambitieuze en haalbare plannen klaar voor een snellere verduurzaming van de industrie en de haven. Voor SDR zijn de energietransitie en de grondstoffen-transitie twee kanten van dezelfde munt. Met meer dan 50 concrete projecten laat de regio zien dat de industrie klaar is om de stap te zetten en hun processen te vergroenen.

Smart Delta Resources heeft 5 routes gekozen: de overstap naar CO₂-vrije waterstof, groene stroom gebruiken voor industriële processen, opvang, opslag en hergebruik van CO₂, hergebruik van

restwarmte en circulariteit. Concrete plannen van de Smart Delta Resources-partners via deze routes zijn gebundeld in de prioritaire programma's Hydrogen Delta, Carbon Connect Delta, Spark Delta, Heat Delta en Circular Delta.

De kracht van Smart Delta Resources ligt in de bundeling van complementaire belangen op het gebied van de energie- en grondstoffentransitie.

We doen dit grensoverstijgend: letterlijk over de landsgrenzen, maar ook de grenzen van sectoren, processen en technologieën.

Overkoepelende resultaten 2023

In 2023 zijn de transitieplannen binnen de Smart Delta Resources-programma's verder geconcretiseerd. Dit leest u terug bij de specifieke programmaresultaten verderop in dit verslag.

Daarnaast zijn er algemene activiteiten geweest, die geleid hebben tot resultaten voor het gehele cluster en de regio.

Activiteiten en resultaten 2023

- Opzet MIEK-projecten heeft geleid tot besluit prioritaire infrastructuur voor windenergie, elektriciteit, waterstof en CCS
- Nieuw aangesloten partners: EPZ, Evos, Stedin, Synthomer en Vesta Terminals
- Team SDR NL verder versterkt
- Doorontwikkeling Regional Net Zero Model gerealiseerd, inclusief koppeling met de Cluster Energie Strategie
- Start nieuw op te stellen Cluster Energie Strategie (CES 3.0)
- Nationaal Programma Verduurzaming Industrie gestart, inclusief hosting clusterregisseur en projectmanagement organisatie
- Verandering penvoerderschap SDR NL van Impuls Zeeland naar North Sea Port
- Samenwerking met en zichtbaarheid bij stakeholders sterk verbeterd
- Grensoverstijgende samenwerking via klankbordgroepen van de programma's

Projecten onderdeel verduurzamingsplannen Rijk

Meerdere grote projecten in onze regio zijn opgenomen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). In dit programma van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat staan infrastructuurprojecten van nationale betekenis, met als doel versnelling aan te brengen in de Nederlandse industriële energietransitie. Smart Delta Resources, North Sea Port en Provincie Zeeland werken samen aan:

1. Het ontwikkelen van een regionale waterstofinfrastructuur voor transport en distributie van waterstof (Hydrogen Delta)

2. Het verzwaren van de elektriciteitsnetwerken die nodig zijn om de industriële processen in de toekomst op stroom te laten draaien (380 kV Zeeuws-Vlaanderen)
3. Opvang, transport, opslag en hergebruik van CO₂ (Carbon Connect Delta)
4. De verkenning en realisatie van aanlandingen van windenergie op zee, ook na 2030.

Nieuwe partners

In 2023 zijn er vijf nieuwe partners toegetreden tot Smart Delta Resources: EPZ, Evos, Stedin, Synthomer en Vesta Terminals.

Evos is een internationaal energieopslagbedrijf. Het feit dat

Evos sterk aanwezig is in twee (Gent en Terneuzen) van de drie havens in onze regio, gecombineerd met haar ambitie om te verduurzamen en lokale bedrijvigheid te ontwikkelen, zorgt ervoor dat Evos een goede bijdrage kan leveren aan de projecten die Smart Delta Resources ontwikkelt.

Synthomer Middelburg (voorheen Eastman Chemical) produceert ruim tachtig verschillende harsen die worden gebruikt in de lijm-, hygiëne- en bandenindustrie. Als ETS-bedrijf maakt Synthomer Middelburg deel uit van het industriële ecosysteem in onze regio.

EPZ is exploitant van de enige kerncentrale in Nederland en de grootste energieproducent

Team SDR NL flink uitgebreid

In de loop van het jaar is het team van Smart Delta Resources Nederland verder uitgebreid. Eind 2023 bestond het team uit de volgende mensen:

- Maarten den Dekker (Directeur)
- Onno Sinke (voltijds/ Secretaris en Communicatie)
- Rens Hamelink (voltijds/ Spark Delta, Hydrogen Delta en Cluster Energie Strategie)
- Jeroen de Jonge (voltijds/ Circular Water, CCS)
- Rob de Ruiter (voltijds/ Circular Delta)
- Martijn Verwoerd (consultant/ 1 dag per week CCS en RNZM)
- Martijn Padberg (consultant/ 1,5 dag per week Public Affairs)
- Co Hamers (consultant/ 3 dagen per week Heat Delta)
- Henk Pool (consultant/ 1 dag per week Circular Delta)
- Elsbeth Bos (inhuur/ 2 dagen per week secretariaat)

van Zeeland met naast de kerncentrale een windpark en een zonnepark. CO₂-vrije elektriciteit speelt een centrale en integrale rol in de verduurzaming van ons industriecluster.

Stedin is netbeheerder in het grootste deel van Zuid-Holland en de provincies Utrecht en Zeeland. Als netbeheerder speelt Stedin een cruciale rol in de systeemintegratie, energievoorziening en energie-infrastructuur in onze regio.

Vesta Terminals biedt logistieke diensten in de vorm van op- en overslag van voornamelijk geraffineerde aardolieproducten, biobrandstoffen en petrochemie. Vesta Terminals geeft aan als

een van de eersten op de markt te komen met ammonia-ready terminals. Samen met de realisatie van een kraker voor omzetting van ammonia in waterstof, gaat Vesta een belangrijke rol spelen in de regionale groene waterstofketen.

Doorontwikkeling Regional Net Zero Model

In 2023 heeft Smart Delta Resources het Regional Net Zero Model verder ontwikkeld, in samenwerking met ISPT & Quo Mare. Het doel van dit model is betere rapportage, afstemming en besluitvorming over transitie strategie en projecten in onze grensregio. Met actueel inzicht in transitiepaden, energiedragers, transportbehoefte en synergiën in verschillende scenario's. In 2023

is het Regional Net Zero Model uitgebreid met procesbeschrijvingen van diverse bedrijven en is er een interface systematiek opgesteld voor de Cluster Energie Strategie 3.0 in coördinatie met het Data Safe House initiatief. Het Regional Net Zero Model zal in 2024 operationeel zijn en een belangrijke basis vormen voor de Cluster Energie Strategie.

Cluster Energie Strategie 3.0

Smart Delta Resources is verantwoordelijk voor de nieuw op te stellen Cluster Energie Strategie (CES 3.0) van het industriecluster in de Schelde-Deltaregio. De Cluster Energiestrategieën vormen de basis waarop industrie, bedrijven, netbeheerders, energieproducenten en overheden

tijdig beslissingen kunnen nemen over deze noodzakelijke infrastructuur. Verder vormt de CES de basis voor projecten in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat (MIEK). In 2023 is gestart met de dataverzameling. Deze nieuwe CES 3.0 zal naar verwachting eind Q2 2024 gereed zijn. Daarnaast is landelijk het "Data Safe House" ontwikkeld om alle vertrouwelijke gegevens op een veilige manier te verwerken en het dataverzamelingsproces te stroomlijnen.

Nationaal Programma Verduurzaming Industrie en de Clusterregisseur

Eind 2023, als onderdeel van het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI), is Cees Oudshoorn als clusterregisseur gestart. Onder het NPVI is een structuur opgezet waarmee de voortgang van cruciale energieprojecten beter kan worden gemonitord en bij problemen of vertragingen sneller kan worden geëscaleerd naar een hoog ambtelijk niveau. De hiervoor benodigde projectmanagement organisatie is ondergebracht bij Smart Delta Resources en SDR speelt als vertegenwoordiging van het Zeeuwse industriecluster dus een belangrijke rol in dit programma.

Verder is er op reguliere basis op ambtelijk en bestuurlijk niveau overleg in het kader van het NPVI. Bovendien zoekt de projectmanagement organisatie

in samenwerking met SDR-partners actief naar manieren om regionale en nationale energie-infrastructuurprojecten te versnellen, ook met out-of-the-box ideeën. Zo wordt een belangrijke versnelling gerealiseerd bij het 380 kV Zeeuws-Vlaanderen project.

Verandering penvoerderschap SDR

Eind 2023 is een onderzoek gestart om het penvoerderschap van SDR NL over te hevelen van Impuls Zeeland naar North Sea Port Netherlands. Met maar liefst bijna 10 jaar penvoerderschap heeft Impuls Zeeland vele belangrijke ontwikkelingen voor Smart Delta Resources mogelijk gemaakt en gefaciliteerd. Nu de activiteiten van Smart Delta Resources NL zich concentreren rondom grote infrastructuurprojecten (elektriciteit, aanlanding wind op zee, kernenergie, waterstof, warmte, circulariteit en CO₂), lijkt een penvoerderschap van North Sea Port meer synergie op te gaan leveren. Bijvoorbeeld op het gebied van afstemming en de diverse overlegstructuren die er zijn. Bijkomende voordelen van North Sea Port als penvoerder zijn er mogelijk op het gebied van samenwerking met SDR Flanders en met crossborder programma's en projecten, omdat North Sea Port al een grensoverschrijdende organisatie is. In de Boardmeeting van 7 december is het voorstel goedgekeurd en North Sea Port Netherlands zal per 1 januari 2024 optreden als penvoerder van SDR NL.

Hydrogen Delta

De regio huisvest het grootste industriële waterstofcluster van de Benelux (bijna 600 kton per jaar). Een overgang van de huidige, uit SMR's en krakers geproduceerde waterstof (grijs), naar koolstofarme en hernieuwbare waterstof is van essentieel belang voor deze regio. Het Hydrogen Delta Programma heeft tot doel de industrie te verduurzamen door grijze waterstof uit te faseren naar blauwe waterstof (CCS) en groene waterstof (zon, wind), mogelijk gele waterstof (import) en wanneer opportuun paarse waterstof (nucleair). Deze ambitie wordt bekrachtigd door de aanwezigheid van de grensoverschrijdende haven North Sea Port met haar multimodale connecties, ruimte voor ontwikkeling en aanwezigheid van een significant industrieel cluster.

Activiteiten en resultaten 2023

- Ondersteuning project regionale waterstof backbone
- Just Transition Fund toekenning en deelname aan Flexintensity project
- MIEK-opname H2-importterminals Zeeland
- Kennisdeling middels diverse webinars en workshops
- De grensoverstijgende klankbordgroep voor Hydrogen Delta, het platform voor kennisdeling tussen Smart Delta Resources-leden en met externe perspectieven van marktpartijen, relevant voor de Smart Delta Resources-regio, is in 2023 vier keer georganiseerd.

Regionale waterstof backbone

In 2023 heeft Smart Delta Resources zich sterk gemaakt voor een snelle ontwikkeling van de regionale waterstof backbone. De RCR-procedure, onder regie van het Rijk, is gestart. Vanuit Gasunie zijn vertragingen aangekondigd in de realisatie van de waterstofbackbone en de verbinding van Zeeland met het landelijke waterstofnet. Smart Delta Resources heeft op alle mogelijke fronten de zeilen bijgezet om deze kritische tijdlijn onder

de aandacht te brengen en de realisatiedatum verder helpen terug te halen, o.a. via consultatierondes. Hierbij is vanuit het cluster benadrukt dat tijdige realisatie, ruim vóór 1 januari 2028, van groot belang is voor de waterstofprojecten in het gebied. Hierbij is ook de nadrukkelijke oproep gedaan om het cluster direct te betrekken bij de uitrol, bijv. in het stakeholder- en omgevingsmanagement.

Just Transition Fund

Binnen het Just Transition Fund (JTF) heeft het waterstofgerelateerde project Flexintensity goedkeuring ontvangen. Dit project kijkt naar de systeemintegratie van o.a. renewable energy en waterstofproductie. Dit alles ook in relatie tot de ontwikkeling van onderwijs en arbeidsmarkt. Smart Delta Resources is partner in het project, naast HZ University of Applied Sciences, Scalda, Ørsted, UGent en Entras.

MIEK-opname H2-importterminals Zeeland

Voor de verduurzaming van industrie, mobiliteit en de elektriciteitssector is het belangrijk dat er voldoende duurzame waterstof beschikbaar is. Om voldoende waterstof beschikbaar te hebben, is naast eigen productie ook de import van waterstof nodig. Daarom verkent het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) samen met betrokken partijen de mogelijkheden van de inzet van importterminals. Daar kan waterstof vanuit andere landen worden opgeslagen. In 2023 is er door Smart Delta Resources en North Sea Port, via een startnotitie en diverse gesprekken, gewerkt aan de opname van de Zeeuwse H2-importterminals in het nationale MIEK.

Carbon Connect Delta

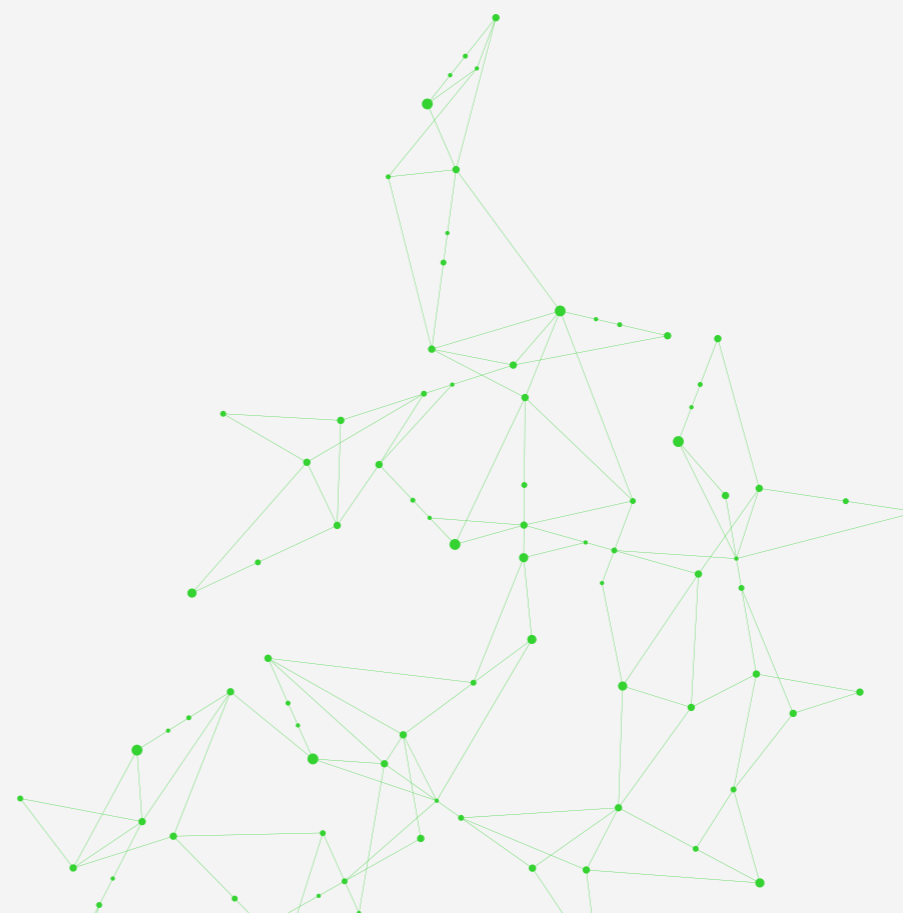
Het Carbon Connect Delta (CCD)-project heeft de ambitie om in de Schelde-Deltaregio CO₂ af te vangen, te transporteren en op te slaan. Dat gebeurt door middel van Carbon Capture and Storage (CCS) en is ten behoeve van de Nederlandse en Vlaamse industrie.

Het uiteindelijke doel is om vanaf 2030 jaarlijks zo'n 3,3 megaton CO₂ af te vangen bij de Nederlandse industriële koplopers. Ontwikkeling van het CCS-systeem is hiermee een essentiële stap op weg naar een CO₂-neutrale en circulaire industrie in de regio. De toepassing van CCS is ook binnen het transitiepad waterstof van cruciaal belang (blauwe waterstof).

Activiteiten en resultaten 2023

- In het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) 2023 is Carbon Connect Delta erkend als project van nationaal belang om de doelstelling rond CCS ten behoeve van de Nederlandse klimaatdoelstellingen te realiseren.
- De grensoverschrijdende klankbordgroep voor Carbon Connect Delta, het platform voor kennisdeling tussen Smart Delta Resources-leden en met externe perspectieven van marktpartijen, relevant voor de Smart Delta Resources-regio, is in 2023 vier keer georganiseerd.

Spark Delta

Het Spark Delta Programma reduceert CO₂-emissies door elektrificatie. Ook brengt het programma in beeld hoe vraag en aanbod van elektriciteit in de tijd veranderen. Het vervangen van fossiele brandstoffen door elektriciteit van emissievrije bronnen heeft een enorme impact op het elektriciteitsnet. Spark Delta zet in op een robuust, kosteneffectief elektriciteitsnet dat de explosieve stijging van vraag en aanbod kan accommoderen. Belangrijke projecten binnen Spark Delta zijn gericht op aanlanding van wind op zee, een 380 kV-verbinding in Zeeuws-Vlaanderen en een extra 380 kV-station in Borssele. Bovendien wordt binnen het programma de Cluster Energie Strategie opgesteld. Ook systeemintegratie is een belangrijk vraagstuk binnen Spark Delta.

Activiteiten en resultaten 2023

- Voortgang, monitoring en versnelling van de MIEK-projecten 380kV Zeeuws-Vlaanderen en 380kV station Sloegebied
- Coördinatie input additionele aanlanding van wind op zee (VAWOZ)
- Samengewerkt aan Provinciaal MIEK
- Bijgedragen aan oplossingsrichtingen voor Netcongestie
- Whitepaper Systeemintegratie van vraag en aanbod elektriciteit en energie in het cluster opgesteld
- Data-uitvraag Cluster Energie Strategie 3.0 gestart
- Studie elektriciteitsaanbod in Zeeuws-Vlaanderen gestart

Voortgang MIEK-projecten

Meerdere grote projecten in onze regio zijn opgenomen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). In dit programma van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat staan infrastructuurprojecten van nationale betekenis met als doel versnelling aan te brengen in de Nederlandse industriële energietransitie. Smart Delta Resources, North Sea Port en Provincie Zeeland werken samen aan:

1. Het ontwikkelen van een regionale waterstofinfrastructuur voor transport en distributie van waterstof (Hydrogen Delta)

2. Het verzwaren van de elektriciteitsnetwerken die nodig zijn om de industriële processen in de toekomst op stroom te laten draaien (380 kV Zeeuws-Vlaanderen en 380kV station Sloegebied)
3. De opvang, opslag en hergebruik van CO₂ (Carbon Connect Delta)
4. De verkenning en realisatie van aanlandingen van windenergie op zee

Netcongestie in Zeeland

Het hoogspanningsnet zit in Zeeland aan de maximale capaciteit. Dit komt door een sterk groeiend aantal aanvragen voor aansluitingen. Naar aanleiding

hiervan zijn netbeheerders TenneT en Stedin een onderzoek gestart naar de knelpunten en mogelijke oplossingen. Smart Delta Resources heeft via meerdere overlegstructuren input gegeven aan dit onderzoek. Versnelling van 380kV Zeeuws-Vlaanderen is centraal uitgangspunt in het oplossen van permanente netcongestie. Daarnaast zijn door Smart Delta Resources actief andere, meer creatieve, oplossingsrichtingen onderzocht die mogelijk netcongestie kunnen voorkomen of ook op de langere termijn kunnen bijdragen aan het robuuster maken van het elektriciteitsnet in de regio.

Bovendien zijn we betrokken geweest bij de totstandkoming van de Taskforce Zeeuwse Netoplossingen.

VAWOZ

Verkenning Aanlanding Wind Op Zee (VAWOZ) gaat over de aanlanding van windparken op zee. Smart Delta Resources heeft zich samen met haar leden ingespannen om extra aanlanding in Zeeland mogelijk te maken door huidige en toekomstige vraag inzichtelijk te maken. Ook heeft Smart Delta Resources het potentieel van de regio zichtbaar gemaakt door te laten zien hoe waterstofproductie en aanlanding van wind op zee perfect geïntegreerd kunnen worden in het cluster. Ondertussen is formeel besloten dat 2 x 2 GW aangeland wordt, naast de reeds aanwezig 1,5 GW. Deze duurzame stroom is hard nodig om de verduurzamingsplannen in de regio mogelijk te maken. Smart Delta Resources, North Sea Port en Provincie Zeeland zijn samen betrokken bij het programma VAWOZ 2031-2040, in de verkenning naar aanlandingsmogelijkheden na 2030. Terneuzen is daar als locatie met de meeste potentie geïdentificeerd. Op 11 mei vond in dat kader een regioessie plaats, waarbij input is geleverd op de mogelijke tracékeuzes en ook de samenhang met 380kV Zeeuws-Vlaanderen is benadrukt. Volgende stap in het proces is het definitief aanwijzen van te onderzoeken aanlandlocaties.

Provinciaal MIEK

In april 2023 is de eerste versie van het provinciaal MIEK

opgeleverd. Doel van dit pMIEK is het voorsorteren van regionale energie-infrastructuurprojecten d.m.v. integraal programmeren. SDR NL en North Sea Port zijn nauw in dit traject betrokken geweest en hebben input geleverd aan Provincie Zeeland en netbeheerders Stedin en TenneT. Dit heeft tot resultaat gehad dat diverse projecten m.b.t. netverzwaring zijn opgenomen, alsook de restwarmte-infrastructuur in de Kanaalzone en Midden-Zeeland.

Whitepaper Systeemintegratie

Smart Delta Resources heeft de Rijksoverheid, TenneT en Gasunie middels een Whitepaper opgeroepen om in samenwerking de kansen van systeemintegratie binnen het Zeeuwse energiesysteem te benutten. Met het scheppen van de juiste randvoorwaarden kan Zeeland zijn potentie als energyhub in Nederland waarmaken en een centrale rol spelen in de (inter) nationale verduurzamingsopgave en energievoorziening. De enorme hoeveelheid CO₂-vrije elektronen en moleculen stellen de bestaande industrie in Nederland in staat om te verduurzamen, daarmee de klimaatambities te halen én de producten te blijven maken die we elke dag hard nodig hebben en gebruiken. De Whitepaper is met de Directeur-Generaal Klimaat en Energie (Michel Heijdra) op inhoud besproken. Binnen het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat is de Whitepaper opgevolgd via de verschillende betrokken directies (o.a. Realisatie Energietransitie, Kernenergie, Energiesysteem).

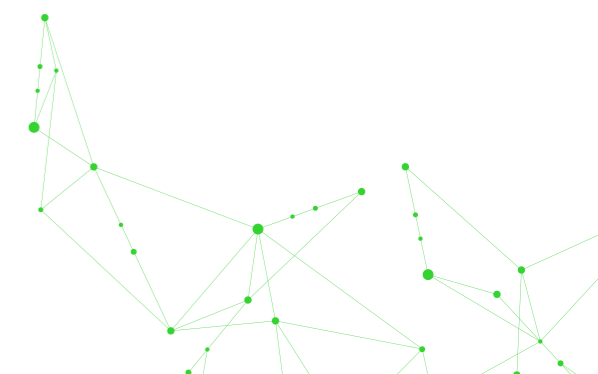
Cluster Energie Strategie 3.0

Onder het Spark Delta programma valt ook het opleveren van de Cluster Energie Strategie (CES). De data-uitvraag voor de CES is in november van start gegaan en moet nieuwe inzichten bieden in de verduurzamingsprojecten van het industriecluster Zeeland/ West-Brabant. Daarbij worden de huidige energiebalans en de effecten van de verduurzamingsprojecten op deze energiebalans in kaart gebracht. Dit vertaalt zich vervolgens door in een behoefte aan (externe) energie-infrastructuur voor bijv. elektriciteit, waterstof, CO₂, aardgas, warmte en water.

Studie elektriciteitsaanbod in Zeeuws-Vlaanderen

Smart Delta Resources is eind 2023 een studie gestart die wordt uitgevoerd door Adviesbureau Berenschot naar het elektriciteitsaanbod in Zeeuws-Vlaanderen. De studie heeft 2 hoofddoelstellingen:

1. In kaart brengen van opties om extra lokaal aanbod te creëren in de tijd dat 380kV Zeeuws-Vlaanderen nog niet gereed is. Dit om enerzijds op korte termijn netcongestie te voorkomen (en elektrificatie van industrie te waarborgen), anderzijds om op de middellange termijn een robuust energiesysteem te creëren.
2. Opties tot interconnectie met Vlaanderen verder te onderzoeken.

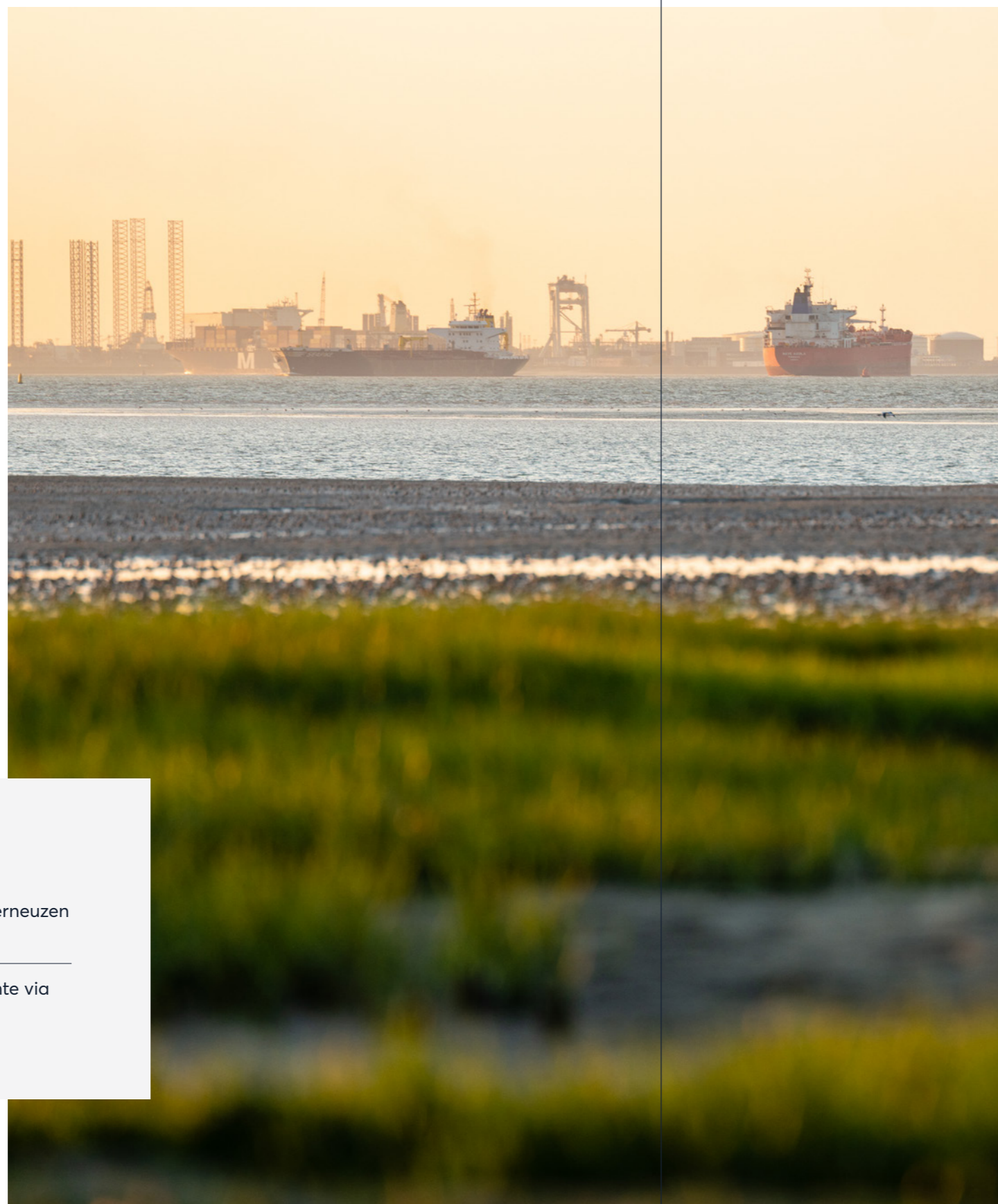

Heat Delta

De procesindustrie in de regio (met name chemie, energie, food en staal) heeft restwarmte ter beschikking die in de nabije omgeving toegepast kan worden. De focus van het Heat Delta programma is tweeledig: restwarmte uit de procesindustrie naar de gebouwde omgeving en 'industry to industry'.

Activiteiten en resultaten 2023

- Project Warmtenet Kanaalzone Gent-Terneuzen opgestart
- Kennisuitwisseling rondom thema warmte via crossborder workshops

Warmtenet Kanaalzone

Het warmtenet Kanaalzone, de koppeling van industriële restwarmte naar de gebouwde omgeving in de Kanaalzone Gent-Terneuzen, is opgenomen in de Transitievisie Warmte van de gemeente Terneuzen. Binnen het cross border industriecluster in de Kanaalzone Gent-Terneuzen is restwarmte in voldoende mate beschikbaar om te leveren aan bedrijven onderling (B2B) en aan de bebouwde omgeving (B2C). Op basis van de gevoerde gesprekken en de gedeelde inzichten lijkt een gecombineerd warmtesysteem met een omvang van circa 5.000-7.000 Tj per jaar en 500-700 MWh mogelijk. Smart Delta Resources heeft een startnotitie opgesteld en voorgelegd aan de Stuurgroep Warmte. De stuurgroep heeft positief geadviseerd op het voorstel om over te gaan tot het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst tussen relevante partijen in de warmteketen en het opstellen van een versnellingsagenda in 2024.

Cross border ontwikkelingen

Er is goede aansluiting gevonden bij initiatieven van Smart Delta Resources Vlaanderen. Met name de initiatieven omtrent de toepassing van restwarmte voor stoomproductie en de toepassing van deze technologie in de Kanaalzone Vlaanderen en Nederland is veelbelovend. Hiertoe is in nauwe samenwerking met Siemens Energy een technologie meet-up georganiseerd. De deelnemers hebben in detail met Siemens Energy kunnen discussiëren over een groot aantal onderwerpen op het gebied van industriële warmtepompen.

Circular Delta

Met het Circular Delta programma bieden we ondersteuning en geven we versnelling aan de transitie van fossiele grondstoffen naar hernieuwbare en recyclebare grondstoffen voor SDR-partners. Daarnaast richt het programma zich op (her)gebruik van industriewater.

Activiteiten en resultaten 2023

- Verdere uitwerking Circular Delta programma

- Studies Industriewater en Regionale beschikbaarheid van organisch afval- en reststromen afgerond

- Eerste Circular Industry Day (16 mei) brengt de circulaire industrie in de regio samen

Circular Delta programma verder ontwikkeld

Vanuit het Circular Delta programma hebben we in 2023 de focus gehad op projecten die gericht zijn op hernieuwbare grondstoffen door het chemisch recyclen van afval en het bevorderen van slimmer (her)gebruik van industriewater. In de klankbordgroepen zijn diverse ontwikkelingen besproken en uitgevoerd. Studies, workshops en discussies met SDR-leden hebben vormgegeven aan een Circulair Koolstofprogramma, nu het SDR Circular/C-project genoemd. Dit project wordt in 2024 verder geconcretiseerd.

Studie naar vraag en aanbod water

De toekomstige watervraag hangt sterk af van demografische en economische ontwikkelingen, de (positieve) effecten van beleid rond waterbesparing en eventuele investeringen die de aanvoercapaciteit van water vergroten. Op basis van de

trends en ontwikkelingen kan met zekerheid worden gesteld dat de beschikbaarheid van industriewater meer dan nu onder druk komt te staan. In welke mate en op welke termijn vraagt nader onderzoek. Het beeld is dat het watergebruik steeds meer aandacht krijgt in de bedrijfsvoering van de grote bedrijven. Enkele voorbeelden daarvan zijn condensaatrecirculatie, eigen afvalwaterzuiveringsinstallaties, gebruik van regenwater en levering van water aan de landbouw.

Studie beschikbaarheid afval voor hergebruik

Als alternatief voor afvalverbranding kan afval ook worden ingezet voor gebruik door chemisch recyclen (zoals bijvoorbeeld vergassing, of pyrolyse). Daarmee wordt koolstof gewonnen uit afval en omgezet naar grondstoffen ter vervanging van bijvoorbeeld nafta en aardgas. In 2023 is onderzoek gedaan naar de beschikbaarheid van afval- en

reststromen als potentiële grondstof in de regio, in nauwe samenwerking met Smart Delta Resources Flanders.

Circular Industry Day

Dinsdag 16 mei vond in Vlissingen de eerste Circular Industry Day plaats, georganiseerd door North Sea Port en Smart Delta Resources. Bij tal van bedrijven in de regio staat de circulaire economie hoog op de agenda. De ontwikkeling van een circulaire economie vraagt om een intensieve samenwerking. Om deze samenwerking, over de landsgrenzen heen, te versterken brachten North Sea Port en Smart Delta Resources zo'n 275 vertegenwoordigers van bedrijven, overheden en kennisinstellingen samen op de eerste Circular Industry Day op 16 mei in de Lasloods in Vlissingen.

Communicatie en Public Affairs

Een goede zichtbaarheid bij stakeholders is voor Smart Delta Resources en de programma's van essentieel belang. Daarnaast heeft Smart Delta Resources de taak om de regionale industrie te vertegenwoordigen via (online) communicatie, public affairs, publiciteit en evenementen.

Start realisatie nieuwe crossborder verhaallijn

In 2023 zijn we gestart met het opstellen van nieuwe crossborder verhaallijn, die inzetbaar is op meerdere fronten en voor een breed publiek. We hebben enkele workshops georganiseerd met diverse stakeholders (industrie, overheden, milieuorganisaties) om ook hun belangen in de verhaallijn te kunnen gaan integreren. Vervolgens is er een Visienota opgesteld, samen met SDR Flanders, door de onderzoeksbureaus CE Delft (NL) en Econopolis (BE). Deze Visienota dient als basis voor de uiteindelijke verhaallijn, die we in maart 2024 willen afronden.

→ Start realisatie nieuwe crossborder verhaallijn

→ Forse verbetering online en offline zichtbaarheid van de regio en haar kansrijke positie

→ Stabiele groei social media, zowel op het gebied van interactie als op het gebied van volgers

→ Intensivering Public Affairs activiteiten

→ Vertegenwoordiging industrie in de regio via publicaties, brieven aan bewindspersonen, politieke werkbezoeken en evenementen

Verbeterde zichtbaarheid

In 2023 is de online zichtbaarheid van Smart Delta Resources verder toegenomen, ook in Vlaanderen. Dit is af te lezen uit onder andere het toegenomen website bezoek en een toename van 83% van LinkedIn volgers uit België. Overall worden berichten geplaatst op LinkedIn door 5% meer mensen gezien dan in 2022. Daarnaast hebben diverse evenementen en publicaties bijgedragen aan aandacht voor de programma's en de concrete projecten van individuele bedrijven.

Versterking online positie

De online positie van Smart Delta Resources is in 2023 verder versterkt. Dit blijkt onder andere uit de intensievere interactie met de organische LinkedIn berichten. We ontvingen op de eigen berichten (niet gedeeld van andere accounts) gemiddeld 31% meer klikken en 25% vaker een like, comment en/of share-actie. Het aantal volgers van de LinkedIn pagina is met 45% toegenomen ten opzichte van eind 2022, waarbij de branche-indeling van de volgers toont dat we een kwalitatief en gericht publiek weten te interesseren.

Inzet communicatie en public affairs

Op het gebied van communicatie en public affairs is samen met de Smart Delta Resources-partners en andere organisaties gewerkt aan de realisatie van diverse evenementen, nieuwsbrieven, position papers, online mediaberichten en persberichten. Deze persberichten hebben geleid tot diverse artikelen in regionale media (PZC, Omroep Zeeland) en in vakpersplatform Energieia (Financieel Dagblad). Tevens zijn er diverse video's gerealiseerd, samen met de eigen partners en ook samen met VNO-

NCW, ter promotie van de industrie in de regio en hun inzet op het gebied van verduurzaming.

Met de toevoeging van Martijn Padberg (Public Matters) aan het SDR NL team is ingezet op intensivering van de public affairs activiteiten en de samenwerking met stakeholders in Den Haag (ministeries/politiek). Dit heeft geleid tot onder andere de volgende resultaten:

- Public Affairs Plan Nederland opgeleverd, met hierin o.a. doelstellingen, strategische roadmap, werkstructuur, voorstel kernboodschappen, opzet stakeholderengagement-programma en actieagenda.
- Werkbezoek Secretaris-Generaal EZK Sandor Gastra georganiseerd (25 mei) en diverse gesprekken opgezet met directoraat Klimaat en Energie, waaronder de Directeur-Generaal Michel Heijdra met als vervolg een breed werkbezoek van EZK in 2024 (27 maart).
- Gezamenlijke oproep namens de vijf clusters (onder leiding en op initiatief van SDR) over de beleidsoverwegingen tot het afschaffen van verschillende regelingen voor de industrie met grootschalige, negatieve impact op de sector en economie. Verstuurd aan bewindspersonen, waaronder de minister-president. Uitkomst was nader onderzoek naar de impact van deze beleidsvoornemens.
- Input geleverd aan de verkiezingsprogramma-commissies van VVD, CDA, D66, CU, PvdA, GL, SP, Volt. Meerdere zaken zijn teruggekomen in verkiezingsprogramma's.

- Brieven en andere input geleverd ten behoeve van het formatieproces na de Provinciale en Tweede Kamerverkiezingen, zowel bij de informateur als formerende partijen.
- Oproep richting Tweede Kamer (o.a. door mediaoptreden directeur SDR) om klimaat & energie + verduurzaming industrie niet controversieel te verklaren (zo geschiede).
- Werkbezoek Zeeuwse Gedeputeerde Staten aan Brussel, voorbereiding en deelname aan rondetafelgesprek Energietransitie en Duurzame economie. Daarnaast zijn kennismakingen tussen de nieuwe Gedeputeerden en SDR gefaciliteerd.
- Acties rondom netcongestie, waaronder gesprekken met minister Jetten en TenneT.
- Opstart Projectmanagement Organisatie Zeeland/West-Brabant, Clusterregisseur Cees Oudshoorn aangewezen en start gemaakt in samenwerking.
- Veelvuldig contact met ambtenaren van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat op onderwerpen als waterstof, energie-infrastructuur, etc.
- Reguliere overleggen met de werkgroep SDR PA.

Evenementen

Smart Delta Resources heeft diverse evenementen georganiseerd, waarvan de meest in het oog springende zijn de Circular Industry Day op 16 mei (georganiseerd samen met North Sea Port) en de Smart Delta Resources Summit op 27 september.

Jaarcijfers 2023

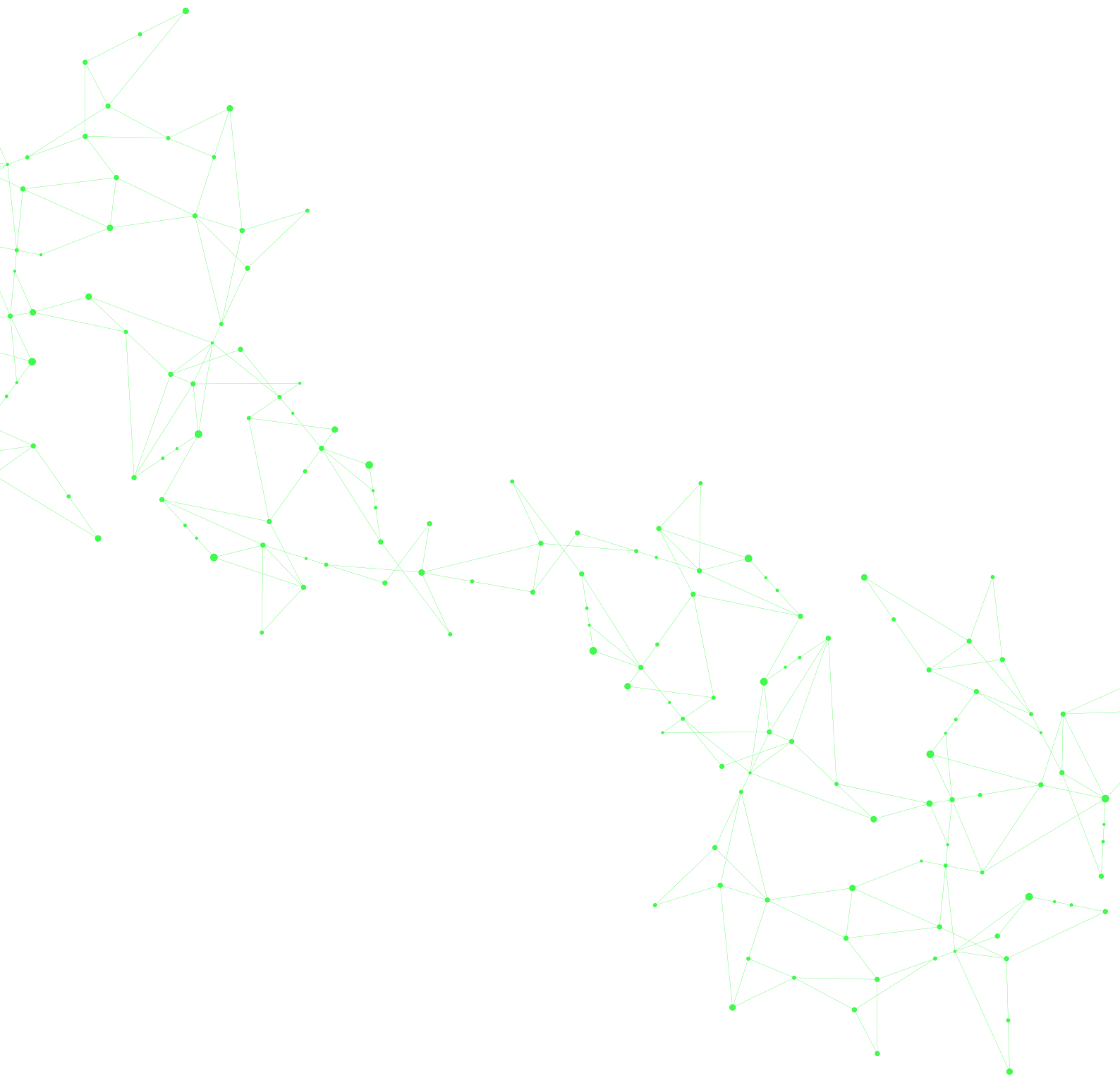
Jaarcijfers 2023 Smart Delta Resources NL		2022	2023
in 1000 €		Resultaat	Resultaat
Inkomsten privaat	Bedrijven contributie	510	587,5
Inkomsten publiek	Provincie Zeeland	200	200
	Impuls Zeeland	50	50
	North Sea Port	30	30
	Extra Subsidies + bankrente	230	376
	Inkomsten totaal	1.020	1.244
Kosten	Programma Management	386	534
	Regional Net Zero Model	171	194
	Algemeen Management	219	90
	Support	23	61
	Public/Regulatory Affairs	47	172
	Communicatie, PR en events	101	254
	Kosten totaal	947	1.306
Resultaat		73	-62
Reserves	Begin	323	396
	Resultaat	73	-62
	Eind	396	334

De activiteiten van Smart Delta Resources Nederland zijn mede mogelijk gemaakt door een subsidie van Provincie Zeeland.

Partners SDR Nederland

**smart delta
resources**

Smart Delta Resources Nederland
Sinds 1 januari 2024 nieuwe contactgegevens:
Schelpenpad 2
4531 PD Terneuzen
T: +31 115 647 400

info@smartdeltaresources.com

[smartdeltaresources.nl](https://www.smartdeltaresources.nl)

—Together for a
future-proof industry